

Editorial

Numărul de față al revistei noastre face un loc mai larg decît de obicei fenomenului teatral de peste hotare, începînd cu opera dramatică, continuînd cu informația asupra artei spectacolului, și sfîrșind cu teoria și politica teatrului. Vrem să marcăm astfel, participarea teatrului românesc la Ziua Mondială a Teatrului, și prezența noastră permanentă în marele teatru al lumii.

De nouă ani, această zi de 27 martie concentrează gîndurile frățești ale tuturor slujitorilor scenei, din toate țările lumii, sub egida unei instituții care se trage din U.N.E.S.C.O, care, ea însăși, se trage din O.N.U. și din Charta Națiunilor Unite, din această supremă constituție a relațiilor de colaborare și înțelegere pașnică între popoare. Telul și acțiunea teatrului se găsesc, așadar, înscrise, printre cele mai importante mijloace de stimulare și orientare ale progresului moral al umanității. Privit, astfel, pe fondul și în transparența literei Chartei Națiunilor Unite, teatrul apare, în epoca noastră, încărcat cu o răspundere deosebit de gravă și aureolat de o nobilă solemnitate, pe care e păcat să le vedem prea ades uitate, în nu puține manifestări ale sale, din ultimii ani.

Acestea fiind zise, este știut că valorile pe care le pune în lumină ziua de 27 martie nu au așteptat, pentru a se releva, pentru a da conștiinței de sine a teatrului adevărata sa profunzime, o constituție internațională ca aceea elaborată de înalta instituție de la New York, și nici înjgheburile unei organizații, ca aceea a I.T.I.-ului. Cu mult, cu adică multe, multe secole, înainte de a se fi articulat primele silabe ale unui drept internațional și de a fi mișcată ideea unei posibilități de reglementare juridică a relațiilor dintre popoare, teatrul s-a născut și a acționat ca un mijloc de înfrățire, de comuniune, de înnobilitare și de împăcare a omului, în raporturile cu semenii săi, și cu sine însuși. El s-a născut din generozitate și

încredere, natura sa profundă l-a mînat să descopere și să afirme ceea ce unește, ceea ce perfecționează și ceea ce creează. Frumosul, Adevărul și Binele sînt „treimea cea de o ființă” a structurii sale, și oricine, și oricînd, a încercat să le despartă, n-a izbutit decît să schilodească această splendidă creație a absolutului spiritului uman, și s-o abată, șchioapă și oarbă, pe drumul eșecului și al renegării. Înainte de a înfățișa capodopere teatrale, teatrul este prin el însuși o capodoperă, o capodoperă vie și inepuizabilă, dar intangibilă în vocația ei de ideal, în imperativul ei interior: înălțarea omului, apropierea oamenilor.



De aceea, într-o zi ca aceea de 27 martie, cînd toți slujitorii scenei din toate țările, avem obligația de a medita asupra destinului unității universale a teatrului, e indispensabil, e poruncitor, să ne reamintim că, dacă arta trăiește din noutate, dacă teatrul este obligat, ca orice artă, să se înnoiască fără încetare, nu există, nu poate exista, noutate, împotriva scopului însuși al teatrului, împotriva însăși naturii sale, adică împotriva idealului de perfecționare nesfîrșită a omului. Violența, cruzimea, indecența, murdăria încearcă să invadeze scena pe toate cele trei laturi ale sale, pentru a ne dezvălui că omul este un animal plafonat la cea mai mizerabilă josnicie, incapabil de depășire a purei faze instinctuale, pecetluit de crimă și stupiditate, refuzat de spirit, de vis, de generozitate, de încredere, de progres, de ideal. Asemenea simulacru de noutate este împotriva omului, și este, deci, împotriva teatrului. Slujitorii teatrului trebuie să regăsească această convingere fundamentală — a cărei pierdere, de către unii dintre ei, este obiectiv explicabilă —, convingere din care s-a născut teatrul, și pe a cărei solidă temelie el s-a dezvoltat, de milenii. Nimic nu poate fi mai întristător, mai dureros, pentru omul epocii noastre, decît de a constata că poate uita unele adevăruri esențiale, pe care au știut să le descopere și să le afirme strămoșii noștri, din cea de a o suta generație înapoi. Cu regăsirea acestei convingeri, se va pierde — și de data aceasta pierderea va fi spre bine, spre binele tuturor — obsesia, atît de fecundă în descurajare și sterilitate, a „morții teatrului”.



În orice caz, aceasta e convingerea cu care teatrul nostru românesc și socialist participă, din toată inima, la ziua înfrățirii teatrale a lumii. Concepția marxist-leninistă asupra omului, istoriei, culturii și artei, societatea socialistă, sînt făcute să dea o forță necunoscută încă, și în neîncetată creștere, valorilor morale mai sus invocate, armelor vrăjite ale poeziei și scenei. Noi ne simțim apropiați, și sîntem gata să ne apropiem de toți slujitorii teatrului de pe pămînt, pentru că refuzăm să credem în omul însingurat, în omul incomunicabil, în omul violenței și al impudorii, în omul deznădejdiei și demiterii. Ce înfrățire poate exista între tipurile de serie ale unei asemenea umanități? Ce „internațională”, și ce internaționalism se pot înfiripa între troglodiți, între fiare? Noi știm că în fața scenei, în contemplarea miracolului care se produce dincolo de rampă, nimeni nu-i rămîne, nimănui, „străin la vorbă și la port”. Noi știm, și nu vrem să uităm, că una dintre primele manifestări ale spiritului de colectivitate s-a înfăptuit în teatru, sub forma aceluia fenomen care se numește

„publicul”. Deci, noi credem că teatrul s-a născut și s-a dezvoltat întru folosul oamenilor, că țelul lui este de a-i modela pe oameni, de a-i lumina și călăuzi, de a-i **sluji**, în cele mai bune și mai profunde aspirații ale lor. Numai acesta poate fi înțelesul unei Zile Mondiale a Teatrului.

Și mai credem ceva, mai avem o convingere, pe care o proclamăm în această clipă de universalitate, cu certitudinea că venim în sprijinul celui mai pur sens al său.

Că internaționalism și internaționalitate înseamnă apropiere, colaborare, înfrățire între valori naționale și istorice, originale și specifice, iar nu amalgamare cosmopolită, contopire iresponsabilă și împotriva firii, fuziune în pseudomorfoză apatridă. Cuvântul însuși o arată și o dictează: mondial = internațional = între națiuni, nu peste națiuni, și nu dincolo de ele. E o dovadă de adevărată participare la o internațională a teatrului, să păstrăm și să cultivăm specificul artei noastre, oglindă a realității istorice a poporului nostru, vatră a limbii noastre, tribună a idealurilor noastre. În numele însuși al internaționalismului — sub al cărui semn teatrul nostru este prezent în întreaga lume, și deschis întregii lumi —, noi proclamăm imperativul originalității naționale, și refuzăm orice influență străină de credințele noastre, orice modă, orice infiltrație eterogenă. Așteptăm înflorirea teatrului nostru, de la dramaturgia națională, de la actoria națională, de la regia națională, și știm că solul lor adânc și fecund este limba noastră, tradiția noastră literară și teatrală, realitatea noastră socialistă — matrice a unui om nou și sursă a unei inspirații inepuizabile.

Cu un asemenea program, sîntem convinși că aducem o contribuție substanțială la adevăratul scop al zilei noastre internaționale, și că ne marcăm prezența și locul, atît în marea lume a teatrului cît și în Marele Teatru al Lumii.

27 MARTIE 1970

A NOUA ZI MONDIALĂ A TEATRULUI

Mesajul compozitorului Dmitri Șostakovici

Cu prilejul Zilei Mondiale a Teatrului, mă adresez tuturor acelor care iubind arta, se simt răspunzători pentru viitorul ei.

Gusturile și exigențele artistice ale popoarelor au devenit, în zilele noastre, mult mai rafinate și mai diverse; de aceea, noi creatorii trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru a satisface setea de cunoaștere și năzuințele omului spre frumos.

Vocația artistului și sensul vieții sale constau în a oferi oamenilor bucurie,

a le îmbogăți orizontul spiritual, a trezi în ei simțămînte nobile.

Principiile umaniste, înaltele virtuți, ideile de pace și de prietenie între popoare trebuie să-și găsească întru chiparea pe scenele teatrelor de pe planeta noastră, și pentru aceasta trebuie ca aceste idei și aceste principii să devină o necesitate interioară și gândul profund al artiștilor înșiși.

Secolul XX a apropiat de noi viitorul strălucitor al oamenilor, și depinde de noi, creatorii de pe întregul pămînt, să grăbim mersul timpului spre acest viitor.